

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ПРОМОВ В УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Переклад дипломатичних виступів є складним завданням, що вимагає від перекладача точності у відтворенні змісту, дотримання риторичних особливостей і врахування культурного контексту. Політичні тексти часто містять алюзії, метафори, історичні паралелі, які необхідно коректно інтерпретувати для аудиторії іншої мовної спільноти. У цьому дослідженні розглядається промова Президента України Володимира Зеленського у Бундестазі 17 березня 2022 року та її переклад німецькою мовою. Аналіз спрямований на вивчення перекладацьких стратегій, використаних для передачі змісту, стилю та емоційної насиченості оригінального тексту [2, 3].

Переклад дипломатичних текстів розглядається як окрема сфера перекладознавства, що об'єднує принципи лінгвістичної точності та прагматичної адекватності. Важливим фактором є передача риторичних фігур, метафоричних образів і алюзій, оскільки вони впливають на сприйняття змісту промови.

У межах теоретичних підходів виділяють такі стратегії, як калькування, модуляція, експлікація та цитатний переклад. Вибір стратегії залежить від прагнення зберегти смислову глибину висловлювання, ритмічну структуру тексту і прагматичний ефект, який промова має справити на цільову аудиторію.

Під час перекладу політичних виступів також важливо враховувати комунікативний намір автора, що може проявлятися через використання прямих звернень, закликів або відсилань до історичних подій.

Тепер переходимо конкретно до промови пана президента.

У промові фігурує ряд метафор, які перекладачам потрібно було передати максимально точно.

Першим прикладом є вислів:

Оригінал (укр.): *«ви – ніби знову за стіною. Так, не Берлінською. Але посеред Європи. Між свободою і неволею».*

Переклад (нім.): *«Aber Sie scheinen sich wieder hinter einer Mauer zu befinden. Ja, es ist nicht die Berliner Mauer, aber eine Mauer mitten in Europa, zwischen Freiheit und Unfreiheit».*

У цьому випадку використано калькування з адаптацією: образ «стіни» збережено, а опозиція «Freiheit und Unfreiheit» передає сенсовий контраст без втрати риторичної сили.

Інший приклад стосується попереджень України щодо загрози «Північного потоку»:

Оригінал (укр.): *«Північні потоки – це зброя й підготовка до великої війни».*

Переклад (нім.): *«Als wir Ihnen sagten, dass die Nord Stream-Leitungen Waffen sind und der Vorbereitung auf einen großen Krieg dienen...».*

Тут використано експлікацію, доповнюючи оригінальне твердження деталізацією «допомагають у підготовці до війни», щоб зробити думку більш зрозумілою німецькій аудиторії.

Ще одна важлива цитата:

Оригінал (укр.): *«Торговельні маршрути між вами й державою – колючий дріт над стіною».*

Переклад (нім.): *«Derzeit sind die Handelsbeziehungen zwischen Ihnen und dem Staat ... der Stacheldraht über der Mauer».*

Метафорика «колючого дроту над стіною» була збережена без змін, що свідчить про свідомий вибір прямого перекладу для збереження емоційного ефекту.

Цитата щодо історичної пам'яті:

Оригінал (укр.): *«Після зруйнованого Харкова... Після розбомблених Чернігова, Сум і Донбасу...»*

Переклад (нім.): *«Nachdem Charkiw zerstört wurde... Nachdem Tschernihiw, Sumy und der Donbass zerbombt wurden...»*

Перекладач застосував дослівну трансляцію із збереженням ритміки й стилістики переліку трагедій.

Важливим є фінальний заклик:

Оригінал (укр.): *«Канцлере Шольц! Зруйнують цю стіну!»*

Переклад (нім.): *«Herr Bundeskanzler Scholz! Reißen Sie diese Mauer nieder!»*

Це цитата прямого запозичення від Рональда Рейгана. Використано цитатний переклад, який підсилює алюзію на історичну подію в Берліні 1987 року.

У всіх цих випадках перекладачі демонструють гнучке використання стратегій калькування, модуляції, експлікації та збереження цитатної точності. Це дозволяє одночасно дотримуватися вимог точності дипломатичного тексту та відповідати очікуванням німецькомовної аудиторії.

Таким чином, аналіз автентичного матеріалу доводить, що переклад дипломатичних промов вимагає не лише лінгвістичної точності, але й уміння передати політичні підтексти, риторичні стратегії і культурні алюзії, що закладені у вихідному тексті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Президент України. Промова Президента України Володимира Зеленського у Бундестазі, 17 березня 2022 року [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.president.gov.ua/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-u-bundesta-73621> (дата звернення: 26.04.2025).

2. Bundestag. Ansprache des Präsidenten der Ukraine, Wolodymyr Selenskyj, im Deutschen Bundestag am 17. März 2022 [Elektronische Ressource]. – URL:

<https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2022/kw11-de-selenskyj-rede-deutsch-884872> (Zugriff am: 26.04.2025).